

Виховна година на тему:

Хрест пам'яті

Мета:

Формувати уявлення дітей про голодомор 32-33 років. Розвивати у дітей такі риси характеру, як взаємодопомога, співчуття, любов до життя. Виховувати у учнів почуття поваги до людей, що пережили голодомор.

Учитель:

У Молодіжному парку Харкова встановлено Хрест пам'яті на вшанування невинних жертв Голодомору 1932-33 років. Туди треба йти не як на екскурсію, не поспіхом. До того святого місця треба йти з особливим душевним настроєм, щоб осмислити велику трагедію України.

Це є добра нагода поспілкуватися, обмінятися думками, просто постояти біля Хреста у скорботній тиші.

До революції тут було перше міське кладовище, де було поховано багатьох харків'ян, у тому числі і видатних людей. Після революції перестали ховати і поступово цвинтар занепадав, заростав, зрівнювались із землею могили губернаторів, графів та інших простих і непростих смертних. Під час "хрущовської відлиги", у 60-х роках минулого століття, міська влада вирішила прибрати цвинтар, дозволивши перезахоронити останки харків'ян. Студенти працювали на розчищенні території і, зважаючи на те, що поруч були розташовані студентські гуртожитки, вирішено було назвати новостворений парк Молодіжним".

Чому ж це місце обрали для встановлення пам'ятного Хреста?.. Мабуть, у виборі місця встановлення є якийсь втаємничений знак. Цей рукотворний парк так і не став для харків'ян улюбленим місцем відпочинку, зате став особливою зоною - духовною, музейною, відкритою і небові, і Богові. Немало відомих харків'ян перепоховали, але ж і залишились лежати під ногами кістки багатьох діячів науки, культури, мистецтва. Мабуть саме ця аура і налаштовує відвідувачів парку по особливому сприймати навколишню красу, а заодно і пробуджує тінь смутку і неспокою, наштовхує на роздуми про вічне і нетлінне.

1969 році студенти, вигрібаючи тут сміття і опале листя, частенько натикалися на людські кістки. Їх попросили збирати кістки окремо, щоб потім захоронити людські останки до братської могили. Тоді і уявити собі не могли, що прийде два десятиліття, і в Молодіжному парку стоятиме Хрест на вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-33 років.

Хрест простий, дерев'яний, без особливих художніх оздоблень, пофарбований у колір примерзлої калини - саме таким і має бути скорботний знак. І справді, від Хреста віє такою скорботною величчю, що всі, похиливши голови, стоять у німій журбі. Кожен думає про своє, про близьких і знайомих, які загинули насильницькою смертю.

Хрест пам'яті жертв Голодомору в Харкові - один із перших подібних знаків на теренах України. Його було встановлено у 1989 році. Тоді ще до проголошення незалежності України, в Харкові почали прислухатися до голосу передової інтелігенції і представників Руху. Серед ініціаторів увічнення пам'яті жертв Голодомору 1932-33 років були Володимир Пасічник, Степан Сапеляк та багато інших свідомих патріотів.

...Стоїть восінньому парку Хрест кольору побитої морозом калини. Хрест пам'яті. Хрест скорботи. Неподалік - церква Івана Предтечі. Святе і духовне завжди поруч. Ростуть такі Хрести по всій Україні, щоб живі не забували померлих мученицькою смертю, щоб живі ніколи більше не дали себе ошукати, залякати, принизити і кинути у прірву.

Твір

Зроніть сльозу. Бо ми не мали сліз. Заплачте разом, а не наодинці. Зроніть сльозу за тими, хто не зріс, Що мали зватись гордо - українці!

Заплачте! Затужіть! Заголосіть! Померлі люди стогнуть з тої днини, Й благають: українці, донесіть Стражденний біль голодної країни...

(Ніна Виноградська)

Добрі люди, запаліть свічку! Згадайте минуле рідної землі, своєї родини... І нехай свічки палають не тільки в Україні, але й далеко за її межами. І ці маленькі вогники будуть помічені з небес...

Я теж запалю свічку разом зі своїми рідними. Адже головне для нашої родини - це пам'ять, яку має наше родинне дерево! Деревце пам'ятає все, що було на його віку. Спогадами пронизана кожна клітиночка могутнього велетня. Це біль, і радість! Страшні моменти життя глибоко прорізалися у мозок наших кісток і передаються із покоління в покоління. Це дні голодомору, про які розповідала бабуся моїй мамі...

Голод був такий страшний, що хотілося тікати. Але куди? Повсюдно ходило по рідній землі людське горе. Сумом і смертю віяло в повітрі. Коли людям нічого було їсти, вони вмирили пухли від голоду, могли з їсти своїх дітей... Це жах! Але це було. Моя прабабуся вижила тому, що була трішки заможнішою, ніж інші, та й прадідусь Олександр здавав свою кров, щоб отримати яких-небудь харчів. Принесе додому пряничка, а прабабуся замотає його у марлю і дає смоктати маленькій бабусі Вірі, адже у самої мами не було молока. Отак і вижили...

Прадідусь здав 40 літрів крові заради життя своїх рідних.

Він - донор, врятував свою дружину, Він - донор, врятував своє дитя!

Присвячується прадідові Олександру

Чорнезна ніч на землю вже лягала.

Вона не спала. Бо не можна спати,

Коли дітей своїх не годувала,

Коли їх нічим зовсім годувати!

Та врятувала батьківська любов,

їй маленьку доню від "кінця".

І він віддав передостанню кров

Заради невеличкого млинця!

лише це допомогло дитині,

Засяяло усміхнене маля.

Він - донор, врятував свою дружину,

Він - донор, врятував своє дитя!

В Україні був великий голод. Не було тоді ні війни, ні посуші, ні потопу. А була тільки зла воля одних людей проти інших. І ніхто не знав, скільки невинного люду зійшло в могилу - старих, молодих, і дітей, і ще ненароджених - у лонах матерів.

1932-1933 роки... Обірвався вічно живий ланцюг поколінь; українському багатостраждальному народові завдалося нового, нещадного удару, якого він ще не знав: тисячі українців пішли в могилу з причини штучного голоду; забрали з собою розум, честь, здоров'я козацького роду, а головне - мільйони ненароджених дітей - генофонд нації.

Добре, що зараз повертаємося обличчям до нашої історії, що можемо вголос говорити про страшні події тих років, що є ще в живих свідки лихоліть, і ще не пізно зібрати по зернятку історію нашого народу.

Хай не згасає пам'ять про померлих,

Не згасне наша свічка золота...

Хай пам'ятають люди це страхіття,

Про ці голодні і страшні літа...

Запалимо ми свічку й прошепочемо,

З ненавистю згадаєм ворогів:

"Повтору лиха цього ми не хочемо!

Хай не забуде ворог наших слів!"